

توصیه‌های یک داروساز

دکتر سپیده الیاسی، دکتر شیما حتم‌خانی

مرکز اطلاع‌رسانی داروپزشکی، داروخانه‌های دانشکده داروسازی دانشگاه تهران

انجام داد و تعدادی از فرآورده‌ها را از بازار دارویی جمع‌آوری نمود (جدول ۱).

■ توصیه‌های FDA

نتایج این نشست نشان دادند که هیچ اطمینانی بر این‌که داروهای OTC علائم سرماخوردگی را در کودکان زیر ۱۲ سال تسکین دهند، وجود ندارد و این کمیته گزارش‌های نادری از عوارض جدی و حتی مرگ‌بار مرتبط با مصرف داروهای OTC سرماخوردگی و ضدسرفه را دریافت کرده است. به‌عنوان مثال، ۴ کودک در ناحیه بولتی مور آمریکا به علت مصرف بیش از حد این فرآورده‌ها جان

براساس مطالعه‌ای که اخیراً انجام شده توسط داروسازان، ۶۰ درصد داروهای مصرفی OTC توسط عموم مردم فرآورده‌های سرماخوردگی و ضدسرفه هستند. با توجه به این‌که سرماخوردگی شایع‌ترین بیماری جهان و مهم‌ترین دلیل غیبت از مدرسه و محل کار می‌باشد، این مسأله دور از انتظار نیست. از آنجایی که دادن اطلاعات در مورد داروهای OTC یکی از وظایف داروسازان است حساسیت زیادی در مورد این خدمت، به‌خصوص در مورد کودکان، وجود دارد. در اکتبر ۲۰۰۷، FDA نشست‌های برای ارائه پیشنهادهایی برای استفاده ایمن از فرآورده‌های OTC سرماخوردگی و ضدسرفه

جدول ۱- فرآورده‌های ضدسرفه و سرماخوردگی جمع شده از بازار دارویی

Brand Name	Year Discontinued
Dimetapp Decongestant Plus Cough Infant Drops	2007
Dimetapp Decongestant Infant Drops	2007
Robitussin Infant Cough DM	2007
Robitussin Infant Cough & Cold CF	2007
Little Colds Decongestant Plus Cough	2007
Little Colds Multi-Symptom Cold Formula	2007
Pediacare Infant Drops Decongestant (with pseudoephedrine)	2007
Pediacare Infant Drops Decongestant & Cough	2007
Pediacare Infant Dropper Decongestant (with phenylephrine)	2007
Triaminic Infant & Toddler Thin Strips Decongestant	2007
Triaminic Infant & Toddler Thin Strips Decongestant Plus Cough	2007
Concentrated Tylenol Infants' Drops Plus Cold	2007
Concentrated Tylenol Infants' Drops Plus Cold & Cough	2007
Children's Dimetapp Nighttime Flu Syrup	2008
Children's Dimetapp Cold & Chest Congestion Syrup	2008
Children's Dimetapp Non-Drowsy Allergy Tablets	2008
Toddler's Dimetapp Decongestant Plus Cough Drops	2008
Toddler's Dimetapp Decongestant Drops	2008
Robitussin Cold & Congestion Tablets	2008
Robitussin Cough & Allergy	2008
Robitussin Cough & Congestion	2008
Robitussin Head & Chest Congestion PE	2008
Robitussin Pediatric Cough & Cold CF	2008
Robitussin Pediatric Nighttime Cough & Cold	2008

Source: References 13-15.

۲۰۰۴ تا ۲۰۰۵ بیشتر از ۱۵۰۰ کودک زیر ۲ سال عوارض جانبی یا عوارض مرتبط با مصرف بیش از حد فرآورده‌های ضدسرفه و سرماخوردگی را تجربه کرده‌اند. با توجه به این هشدارها، این مرکز شروع به جستجو در مورد موارد مرگ ناشی از این داروها در سن زیر ۱۲ ماهگی نمود. در سال ۲۰۰۵، این محققان پی بردند که سه مورد مرگ در سنین زیر

خود را از دست دادند. بررسی گزارش‌های رسیده در فاصله سال‌های ۱۹۶۹ تا ۲۰۰۶ نشان داد که بیشتر از ۱۲۰ مورد مرگ کودک ناشی از مصرف بیش از حد آنتی‌هیستامین و دکونژستانت‌ها رخ داده است. مرکز کنترل و جلوگیری از بیماری‌ها (CDC) گزارش کرده که در بخش اورژانس بین سال‌های

نصف دوز بزرگسالان بیان گردیده و دوز دارو برای کودکان ۲ تا ۶ سال، یک چهارم دوز بزرگسالان در نظر گرفته شده است. FDA به تولیدکننده‌های این فرآورده‌ها اجازه داد که بر روی بسته‌بندی داروها ذکر نمایند که مصرف این داروها در کودکان زیر دو سال باید براساس دستور پزشک معالج باشد.

■ راهنمایی‌هایی در مورد فرآورده‌های OTC کودکان

پیشنهادات FDA و ممنوع شدن فرآورده‌ها برای کودکان زیر ۲ سال از طرف تولیدکنندگان شیوه راهنمایی داروسازان در مورد مصرف این فرآورده‌ها را دچار تحول نمود. امروزه، فرآورده‌های ضدسرفه و سرماخوردگی یک پیشنهاد «استفاده نشود» برای کودکان زیر دو سال را دارا می‌باشند. حتی بعضی از فرآورده‌ها این توصیه را به سن زیر ۶ سال تعمیم داده‌اند. از آنجایی که هنوز مطالعات برای مصرف این فرآورده‌ها در کودکان ۲ تا ۱۱ سال تکمیل نشده است، برچسب‌ها نشان می‌دهند که این فرآورده‌ها در کودکان بالای ۲ سال می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. هم‌چنین FDA پیشنهاد کرده که تولیدکنندگان یک هشدار «برای خواب‌آلوده کردن کودکان استفاده

۶ ماه ناشی از این دسته داروها رخ داده است. آریزونا یک برنامه بررسی مرگ کودکان دارد که هر کودک در آن ایالت بررسی می‌شود. در ۲۰۰۶، گزارشی از ۹۰ مورد مرگ پیش‌بینی نشده کودکان در آریزونا ارائه شده است. ده مورد از این کودکان بر اثر مصرف اخیر داروهای OTC ضدسرماخوردگی و سرفه رخ داده بود. یکی از نوزادان یک فرآورده ضدسرفه و سرماخوردگی را در شیشه شیر دریافت کرده بود. در ژانویه ۲۰۰۸ FDA بنا بر توصیه CDC و آکادمی کودکان آمریکا یک هشدارنامه در مورد این دسته داروها در کودکان زیر ۲ سال صادر کرد.

■ توصیه‌هایی در مورد دوز کردن این داروها

اغلب عوارض این داروها ناشی از مصرف بیش از حد آن‌ها است. در سال ۱۹۷۲، FDA یک مطالعه بزرگ بر روی صدها فرمول سرماخوردگی و ضدسرفه انجام داد. نتایج این مطالعه در سال ۱۹۷۶ منتشر شد که از مصرف این فرآورده‌ها در بزرگسالان حمایت کرد ولی مصرف آن‌ها در کودکان زیر دو سال را منوط به داشتن اطلاعات کامل‌تر نمود. دوز این داروها برای کودکان ۶ تا ۱۱ سال به‌صورت غیرعلمی

جدول ۲ - اقدام‌های حمایتی برای علایم سرماخوردگی نوزادان

1. Use a room humidifier or vaporizer to help moisten the child's oral and nasal passages.
2. Use saline drops in the nose to moisten nares.
3. Use a bulb syringe following application of saline drops to remove mucus.
4. Keep the child well-hydrated to thin mucus and avoid dehydration.

Source: References 14, 16.

دیده باشند. باید در مورد کاربردها و عوارض جانبی احتمالی هر جز بحث شود (جدول ۴).

یکی از اجزای مهم اطلاعات که اغلب در مشاوره، حتی از سوی پزشک تجویزکننده، نادیده گرفته می‌شود، توجه به حداکثر دوز مجاز دارو است. داروسازان می‌توانند اطلاعات مورد نیاز در این مورد را از منابع مختلف از جمله محصولات Lexicomp کسب نمایند.

حداکثر دوز برای بعضی فرآورده‌های سرماخوردگی و ضدسرفه کودکان در جدول (۴) درج شده است. توجه دقیق به ماکزیمم دوز ذکر شده شامل تمامی داروهایی می‌شود که فرد مصرف می‌کند. مثلاً بسیاری از فرآورده‌های OTC حاوی استامینوفن هستند و تجویز استامینوفن اضافی می‌تواند منجر به عبور از حداکثر دوز مجاز و امکان ایجاد سمیت کبدی گردد.

مهمترین جنبه مشاوره برای داروهای OTC در کودکان، گرفتن یک تاریخچه کامل است که باید شامل مدت ابتلا به بیماری کنونی، بیماری

نشود» بر روی فرآورده‌های OTC سرماخوردگی و ضدسرفه کودکان قرار دهند.

علی‌رغم تمامی پیشنهادات و تغییرات، روش‌های حمایتی برای تسکین علامتی همچنان وجود دارند. اقدامات حمایتی که می‌توانند توسط داروسازان پیشنهاد شوند که در جدول (۲) ذکر شده است. ضدتب‌هایی مانند استامینوفن و ایبوپروفن سیستم دوز کردن خاصی برای نوزادان دارند (جدول ۳). هر چند سرماخوردگی یک بیماری خودمحدودشونده است، می‌تواند منجر به تغییر در مسیر هوایی بینی شود و بیمار را مستعد عفونت‌های باکتریایی ثانویه شامل عفونت‌های دستگاه تنفسی نماید. حیاتی است که نوزادی که بیماری شدید دارد شناسایی شده و به متخصص مربوط ارجاع گردد.

علاوه بر اقدامات حمایتی، بحث در مورد ابزارهای سنجش دقیق باید بخشی از هر جلسه مشاوره برای داروهای OTC کودکان باشد. مراقبان باید در مورد نحوه استفاده از شیشه شیر، ظروف غذای بچه و ... برای دادن دارو به کودک آموزش

جدول ۳ - مقدار مصرف خوراکی استامینوفن و ایبوپروفن در کودکان

Weight	Age	Acetaminophen Dose	Ibuprofen Dose
6-11 lb	0-3 mo	40 mg	—
12-17 lb	4-5 mo	80 mg	—
12-17 lb	6-11 mo	80 mg	50 mg
18-23 lb	1-2 y	120 mg	75 mg
24-35 lb	2-3 y	160 mg	100 mg
36-47 lb	4-5 y	240 mg	150 mg
48-59 lb	6-8 y	320 mg	200 mg
60-71 lb	9-10 y	400 mg	250 mg
72-95 lb	11 y	480 mg	300 mg

Source: Reference 10.

جدول ۴

Ingredient	Drug Class	Usual Dosage	Maximum Dosage	ARs Related to Excessive Doses
Loratadine	Antihistamine	2-5 y: 5 mg ≥6 y: 10 mg	2-5 y: 5 mg/24 h ≥6 y: 10 mg/24 h	Hypotension, HT, palpitations, tachycardia, hallucinations
Brompheniramine	Antihistamine	2-6 y: 1 mg q4h-q6h prn 6-12 y: 2 mg-4 mg q6h-q8h prn	2-6 y: 6 mg/24 h 6-12 y: 12 mg/24 h	Palpitations, paradoxical excitability
Diphenhydramine	Antihistamine	2-<6 y: 6.25 mg q4h 6-<12 y: 12.5 mg q4h	2-<6 y: 37.5 mg/24 h 6-<12 y: 75 mg/24 h	HT, tachycardia, chest pain
Phenylephrine	Decongestant	2-6 y: 2.5 mg q4h prn 6-11 y: 5 mg q4h prn	2-6 y: 6 doses/24 h 6-11 y: 6 doses/24 h	HT, angina, precordial pain, reflex severe bradycardia, peripheral vasoconstriction, arrhythmias, RD, hallucinations
Dextromethorphan	Antitussive	2-6 y: 2.5 mg-7.5 mg q4h-q8h 6-12 y: 5 mg-10 mg q4h-q8h	2-6 y: 30 mg/24 h 6-12 y: 60 mg/24 h	Confusion, dysarthria, stupor, nystagmus, dystonia, coma, hallucinations, tachycardia, seizures, respiratory depression
Guaifenesin	Expectorant	2-<6 y: 50 mg-100 mg q4h prn 6-11 y: 100 mg-200 mg q4h prn	2-<6 y: 600 mg/24 h 6-11 y: 1,200 mg/24 h	Nausea, vomiting, diarrhea, abdominal pain, nephrolithiasis

AR: adverse reaction; HT: hypertension; RD: respiratory distress.
Source: References 10, 17.

ببرید.» این پیمان هم‌چنین بیان می‌کند که داروساز متعهد می‌شود که «همراه پیشرفت‌ها به روز باقی بماند و شایستگی حرفه‌ای کسب نماید.» این تعهد به عموم مردم زمانی که داروسازی به‌عنوان یک حرفه پذیرفته شد، ایجاد گردید. جوامع به این تعهد و به فداکاری که با آن داروسازان خدمات حرفه‌ای خود را ارایه می‌دهند، اعتماد می‌کنند.

با کسب آخرین اطلاعات و دستورالعمل‌ها داروساز نه تنها اطلاعات خود را افزایش می‌دهد بلکه به مطلع کردن بیماران که جویای مشاوره دارویی هستند نیز کمک می‌کند. از آنجایی که هر روزه اطلاعات جدید و پیشنهادات تازه‌ای در مورد فرآورده‌های OTC سرماخوردگی و ضدسرفه کودکان ارایه می‌شود، داروساز باید خود را به روز نگه داشته و به دنبال یافتن تغییرات جدید باشد.

منبع

<http://uspharmacist.com>

هم‌زمان دیگر، و تاریخچه دارویی شامل داروهای OTC، گیاهی و داروهای محلی باشد. یک مسأله مهم دیگر در مشاوره ارزیابی بالینی است. اگر فرد بیمار به نظر می‌رسد ارجاع فرد به پزشک متخصص مربوط الزامی است.

برای پاسخ‌دهی مناسب به سئوالات مرتبط با داروهای OTC کودکان به روز نگه داشتن اطلاعات در مورد داروهای جدید و اشکال دارویی آن‌ها ضروری است. سایت up-to-date یک منبع مناسب برای داروسازان است و برای به دست آوردن دستورالعمل‌ها و اشکال دارویی مختلف مناسب است.

نتیجه‌گیری

داروسازان پیمانی دارند که «اطلاعات، تجربیات و مهارت‌ها را با نهایت توانایی‌تان برای اطمینان از نتیجه گرفتن از دارودرمانی برای بیماران، به کار